

Tegengaan Seksuele intimidatie Beleid

WZ&PC PURMEREND

WZ&PC PURMEREND: Beleid tegengaan seksuele intimidatie

Inhoudsopgave:

- 1. Inleiding pagina: 3
  - 2. Definitie van seksueel intimiderend gedrag pagina: 4
  - 3. Het beleid:
    - stap 1: onderwerp op de agenda pagina: 4
    - stap 2: risicoanalyse pagina: 5
    - stap 3: omgangsregels pagina: 6
    - stap 4: gedragsregels voor begeleiders pagina: 6
    - stap 5: vertrouwenscontactpersoon (VCP) pagina: 7
    - stap 6: aanstellingen van vrijwilligers pagina: 8
    - stap 7: informeer alle betrokkenen over het beleid pagina: 10
  - 4. Evalueren pagina: 11
  - 5. Overige maatregelen pagina: 11
  - 6. Stappenplan en tijdslijn pagina: 10
  - 7. Hoe om te gaan met een melding van een incident? pagina: 12
    - a. Welke stappen i.g.v, een melding/klacht pagina: 12
    - b. Welke stappen als (nog) geen klacht wel incident pagina: 14
- Voor vragen over dit beleid kunt u zich wenden tot:
Het bestuur van WZ&PC Purmerend.
De VCP: Joke Swart en de heer Gerben Pul.

Inleiding

Sporten en seksuele intimidatie. Ze zouden geen enkele relatie met elkaar moeten hebben. Maar helaas vinden er ook in de sportwereld geregeld incidenten plaats variërend van seksueel getinte opmerkingen tot aanrandingen en verkrachting.

WZ&PC PURMEREND wil de zaken binnen de zwemvereniging goed op orde hebben. De zorg voor een veilige omgeving is daarin essentieel. Maatregelen nemen om seksuele intimidatie te voorkomen hoort daarbij. En voorbereid zijn om adequaat om te gaan met de gevolgen, als het onverhoopt toch gebeurt.

Beleid voeren tegen seksuele intimidatie is in feite werken aan kwaliteitsverbetering: het bevordert een veilig sportklimaat en een goede begeleiding. Zo kunnen onze sporters en de (vrijwillige) medewerkers zich lichamelijk en geestelijk goed voelen binnen de vereniging. Tegelijkertijd zorgt het ervoor dat we als vereniging snel kunnen ingrijpen en weten welke stappen genomen kunnen worden wanneer er zich een incident voor doet, zodat erger wordt voorkomen.

WZ&PC PURMEREND beseft dat misbruik helaas nooit voor 100% kan worden voorkomen, maar we willen wel zeker weten dat we alles in het werk hebben gesteld om ervoor te zorgen,

dat de kans op een geval van seksuele intimidatie zo klein mogelijk is. Daarom heeft het bestuur van WZ&PC PURMEREND besloten om beleid op te (laten) stellen en in te voeren dat daarop is gericht.

Het beleid is opgesteld door een werkgroep bestaande uit de heer P. H. van Tooreenburg (waterpolotrainer, zweminstructeur en tevens ouder van 3 jeugdleden), mevrouw R. Dnjer (trainster recreatief), mevrouw J. Swart (trainster recreatief), de heer H. van Tiel, voormalig secretaris van het bestuur, de heer M. Spiekerman, voorzitter van de vereniging en mw. mr. M.H.van der Weit (ouder van een tweetal jeugdleden). Deze werkgroep heeft als basis voor het beleid **de** Toolkit Beleid Seksuele Intimidatie voor verenigingen' zoals ontwikkeld door het NOC*NSF van januari 2012, gebruikt.

Het beleid behelst het hieronder verder beschreven stappenplan:

1. Zet het onderwerp op de agenda.
2. Maak een nsicoanalyse
3. Maak samen met de leden omgangsregels.
4. Besteed aandacht aan de gedragsregels voor begeleiders in de sport.
5. Stel een Vertrouwenscontactpersoon (VCP) aan.
6. Bepaal hoe om te gaan met aanstellingen van vrijwilligers.
7. Informeer alle betrokkenen over het beleid.

Dit beleid valt uiteen in twee delen. Het eerste deel geeft aan welke stappen wij als vereniging gaan zetten om seksuele intimidatie binnen de vereniging te voorkomen, dus het preventieve deel van het beleid. Het tweede deel van het beleid gaat over hoe om te gaan met een melding van seksuele intimidatie.

Definitie van seksueel intimiderend gedrag

Seksuele intimidatie is elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren.

Seksuele intimidatie is een breed begrip en wordt verschillend beleefd. Er zijn voorbeelden waarbij de één er geen problemen mee heeft, maar de ander wel. Denk daarbij aan schuine grappen of opmerkingen over iemands lichaam, een klapje op de bil of een arm om de schouder. Dit moet ophouden als degene die het ondergaat duidelijk maakt het niet leuk te vinden.

Er zijn ook vormen van seksuele intimidatie die altijd ongewenst zijn. Er bestaat geen twijfel over of ze wel of niet mogen. Bijvoorbeeld mensen begluren in de kleedkamer of douche, aanranding en verkrachting. Indien dit zich voordoet moet het niet alleen onmiddellijk ophouden, maar er moet ook tegen de pleger worden opgetreden.

Het preventief beleid

Stap 1: Onderwerp op de agenda

De eerste stap gaat om bewustwording. Hoewel we hopen dat seksueel misbruik nooit binnen

WZ&PC PURMEREND zal plaatsvinden en we ook geen enkele aanwijzing hebben van seksueel misbruik binnen onze vereniging, kan het zich wel voordoen. We willen de kans hierop zo klein mogelijk te maken. Daarom is het belangrijk het onderwerp bespreekbaar te maken en het op de agenda van WZ&PC PURMEREND te zetten.

Dit doen we door:

- het onderwerp seksuele intimidatie op de agenda te zetten van het bestuur;
- het onderwerp seksuele intimidatie te bespreken tijdens een thema-avond met de trainers/vrijwilligers;
- het onderwerp seksuele intimidatie te bespreken tijdens de Algemene Ledenvergadering;
- het onderwerp seksuele intimidatie te bespreken in een themabijeenkomst voor ouders, jeugd en andere betrokkenen;
- het goede voorbeeld te geven en mensen in en om de sportvereniging aan te spreken op hun gedrag indien zij ontoelaatbaar of onwenselijk gedrag vertonen;
- een risico analyse (zie stap 2 en bijlage 2 en 3) uit te voeren;

Intentieverklaring

WZ&PC PURMEREND heeft besloten actief beleid te voeren op dit thema. Dit besluit hebben we kracht bij gezet door op 18 juli 2012 een intentieverklaring te ondertekenen

(zie **bijlage 1**). In deze verklaring staat verwoord wat we gaan doen en binnen welke termijn. Met de ondertekening van de intentieverklaring hebben we ook een moment willen creëren om

de aandacht op dit thema te vestigen. Bij wijze van startschot, om duidelijk naar zowel alle leden van de vereniging maar ook naar de buitenwereld toe te maken dat WZ&PC PURMEREND dit moeilijke onderwerp serieus oppakt en er alles aan doet om misbruik te voorkomen.

Maar hoe zet je dit onderwerp nu daadwerkelijk 'op de agenda', wat bespreek je dan? Als voorbeeld voor te bespreken onderwerpen tijdens de bestuursvergadering staat in **bijlage 12** een aantal situaties beschreven. Die situaties kunnen worden besproken en de wijze waarop je er als WZ&PC PURMEREND mee zou kunnen omgaan.

Dezelfde situaties zouden besproken kunnen worden in een thema-avond met de trainers/vrijwilligers. Bespreek hoe om te gaan met moeilijke situaties en discussieer daarover met elkaar. Hierbij kunnen ook de door het NOC*NSF uitgegeven folders worden gebruikt (**zie**

bijlage 2). In de Algemene ledenvergadering kan het 'hoe en waarom' van het beleid op zich worden toegelicht. Voorts kan in de Algemene ledenvergadering of tijdens een specifiek hiervoor georganiseerde thema-avond, de gedragsregels en de noodzaak van naleving daarvan worden besproken.

Stap 2: Risicoanalyse

Een belangrijke stap bij de preventie van seksuele intimidatie binnen een sportvereniging is het maken van een risicoanalyse. Bij een risicoanalyse gaat het erom te kijken wie, wanneer en waar in de gelegenheid is grensoverschrijdend gedrag te vertonen en wie, wanneer en waar kwetsbaar is voor seksueel misbruik. Bewustzijn van het bestuur, de trainers/vrijwilligers, de leden en de cultuur van de Organisatie zijn daarbij ook belangrijk.

Wie vormen een risico?

Mensen die direct met minderjarigen te maken hebben vormen een risico. Dit kunnen trainers, vrijwilligers maar ook leden van de vereniging zijn. Plegers van seksuele intimidatie herkennen kwetsbare kinderen op afstand. Soms werken plegers jarenlang aan het opbouwen van een relatie met het kind voordat het misbruik daadwerkelijk plaatsvindt. Neem daarom ook mensen die geen directe begeleidingsfunctie hebben mee in de risicoanalyse. Houd hierbij ook rekening met kinderen met een beperking of met talentvolle sporters die individueel getraind worden.

Welke gelegenheden vormen een risico?

Gelegenheden waarbij volwassenen alleen zijn met minderjarigen vormen een risico. Wanneer er binnen de sportvereniging een open cultuur is waar bespreekbaar is welk gedrag gewenst en ongewenst is, wordt het risico beperkt. Zorg hierbij dat ieder lid weet waar hij of zij terecht kan met twijfels over het eigen handelen of dat van anderen, bijvoorbeeld bij de vertrouwenscontactpersoon (zie hieronder).

Welke locaties vormen een risico?

Bepaalde locaties kunnen een risico vormen. Stel hierbij de volgende vragen: In hoeverre geeft de omgeving een potentiële pleger de gelegenheid die hij of zij nodig heeft? Zijn er veel afgesloten of afgelegen ruimten? Hoe is de accommodatie ingericht? Slapen vrijwilligers wel eens samen met minderjarigen in één ruimte?

Het is raadzaam om de risico's goed in beeld te brengen voor vrijwilligers die functies bekleden als begeleider, coach, (assistent)trainer, stagiair(e), fysiotherapeut, verzorger of wedstrijdfunctionaris.

Uitvoeren risicoanalyse

Het is belangrijk dat het uitvoeren van een risicoanalyse éérs wordt besproken binnen de zwemvereniging. Probeer leden: vrijwilligers, trainers én bestuur mee te laten denken en te betrekken bij oplossingen voor geconstateerde risicofactoren. Bijvoorbeeld door geïnterviewden te vragen naar mogelijke verbeteracties.

Uitkomsten analyseren, prioriteiten stel/en en concrete doelen formuleren

Analyseer de resultaten van de diverse onderzoeken als bestuur of werkgroep eerst zelf. Maak de resultaten daarna pas bekend binnen de vereniging. Bespreek ze vervolgens met alle betrokken partijen: medewerkers, minderjarigen én ouders, bijvoorbeeld door een thema- of informatieavond te organiseren.

Zie voor de risicoanalyse **bijlage 3 en 4** bij dit beleid.

Stap 3: Omgangsregels

Binnen sportverenigingen heb je te maken met intimiteit. Bij veel activiteiten is er sprake van lichamelijk contact. Gedacht kan worden aan het stoeien, in kleine ruimten vertoeven en het douchen in gemeenschappelijke ruimten. Bovendien zijn de sporters bij zwemmen ook nog eens schaars gekleed.

Het actief hanteren en uitdragen van omgangsregels helpt om overschrijding van grenzen te voorkomen. Binnen WZ&PC PURMEREND gelden thans wel omgangsregels maar in het

kader van dit beleid is het raadzaam om deze bestaande regels opnieuw tegen het licht te houden en vervolgens samen met de leden nieuwe regels op te stellen.

In **bijlage 5** bij dit beleid staan voorbeeldregels opgenomen, als **bijlage 6** zijn de momenteel geldende regels binnen WZ&PC PURMEREND toegevoegd. Deze beide voorbeelden kunnen we gebruiken om -bij voorkeur samen met de leden van de vereniging- de nieuwe omgangsregels op te stellen. Het proces is hierin essentieel. Het is belangrijk om dit een gezamenlijke actie te laten zijn om op die wijze draagvlak voor de regels te krijgen.

Een tweede stap in dit proces is het bekendmaken van de omgangsregels onder de leden van de vereniging, bijvoorbeeld via de website, e-mail of in de nieuwsbrief.

Stap 4: Gedragsregels voor begeleiders

Omgangsregels kunnen gezien worden als algemene uitgangspunten voor gedrag. In de sport is de relatie tussen de trainer en de sporter erg belangrijk. Daarom heeft de georganiseerde sport naast omgangsregels ook gedragsregels vastgesteld.

Deze gedragsregels zijn gericht op trainers/ coaches/ begeleiders! kaderleden (verder in de tekst begeleider genoemd) en maken deel uit van het Tuchtreglement van de sportbond. De gedragsregels geven aan waar de grenzen liggen in het contact tussen begeleider en sporter. Deze gedragsregels zijn opgesteld voor begeleiders in de sport aangezien uit cijfers blijkt dat plegers veelal begeleiders zijn en slachtoffers veelal sporter.

Het bekendmaken van de 'Gedragsregels begeleiders in de sport' laat zien dat een sportvereniging werk maakt van het tegengaan van seksuele intimidatie en dat kan preventief werken. Daarbij is het belangrijk dat iedereen die betrokken is bij de sportvereniging op de hoogte is van deze gedragsregels. Het is dus goed om als bestuur dit te delen met je leden, bijvoorbeeld via de website of bijeenkomsten.

De gedragsregels vormen - aangevuld met de omgangsregels - een richtlijn voor de omgang tussen sporters en begeleiders.

Gedragsregels zijn -anders dan omgangsregels- afdwingbaar. Als één of meerdere gedragsregels overtreden wordt dan kan een tuchtprocedure met tuchtrechtelijke sancties volgen vanuit de sportbond.

In **bijlage 7** staan een overzicht van de 'Gedragsregels begeleiders in de sport' zoals vastgesteld binnen de georganiseerde sport opgenomen. WZ&PC PURMEREND zal deze gedragsregels overnemen en tot haar eigen maken. Dit houdt in dat onze begeleiders gebonden zijn aan deze Gedragsregels begeleiders in de sport zoals vastgesteld in de Blauwdruk Tuchtreglement Seksuele Intimidatie in de AV van NOC*NSF van 15 november 2011. Alle begeleiders zullen ook hierover worden geïnformeerd en er zal hen worden gevraagd een exemplaar van de gedragsregels te ondertekenen.

Stap 5: Vertrouwenscontactpersoon (VCP)

Indien slachtoffers melding willen doen van een geval van seksuele intimidatie, is het een probleem als ze daarvoor geen vertrouwd aanspreekpunt vinden binnen de vereniging of bond. Het is een onderwerp dat niet gemakkelijk bespreekbaar is. Het ontbreken van een luisterend oor, van iemand die raad geeft, maakt het extra moeilijk. Hierdoor zien slachtoffers ervan af hun klacht te melden. Daardoor blijven zeer ongewenste en voor slachtoffers pijnlijke situaties voortbestaan. Dit moet niet en is ook niet nodig.

Sportverenigingen stellen hiervoor steeds vaker een VCP aan, een persoon die laagdrempelig aanspreekbaar is bij incidenten. WZ&PC PURMEREND heeft een tweetal personen die zij aan tijdens de ledenvergadering op 29 mei 2013 aan de leden zullen voordragen om aan te stellen als VCP: Joke Swart en Gerben Pul. Een functieprofiel waaraan een VCP moet voldoen is toegevoegd als **bijlage 8**.

De rol van VCP is in het leven geroepen om binnen een vereniging een eerste aanspreekpunt te hebben. De VCP is op de hoogte van de mogelijkheden die er zijn om hulp te krijgen. Daarnaast adviseren en stimuleren ze de vereniging om preventieve maatregelen te nemen. VCP-ers hebben een dubbele taak: de weg wijzen wanneer er vragen zijn en meedenken over preventie. Zij fungeren als eerste opvang voor verenigingsleden met een klacht. Als leidraad voor de VCP is bij dit beleid als **bijlage 9** een protocol gevoegd waarvan de VCP gebruik kan maken alsmede een rapportageformulier (**bijlage 10**).

Deze door WZ&PC PURMEREND aangestelde VCP zal bovendien de door de NOC*NSF georganiseerde cursus "VCP in de Sport" volgen. Voor meer informatie over deze cursus zie **bijlage 11**. Voor deze cursus van twee dagdelen wordt de nieuw aan te stellen VCP aangemeld via het secretariaat Seksuele Intimidatie in de Sport via: sportparticipatie@nocnsf.nl. Verder krijgen beide VCP-ers een eigen telefoonnummer waarop zij rechtstreeks te bereiken zijn. Dit nummer zal ook op de website worden gecommuniceerd. En verder wordt er ook voor beiden een emailadres aangemaakt.

Vertrouwenscontactpersoon binnen de KNZB

Naast de eigen VCP-ers binnen WZ&PC PURMEREND kan de vereniging of de VCP-ers van de vereniging ook een beroep doen op een vertrouwenscontactpersoon van de KNZB. Binnen de KNZB zijn vertrouwenscontactpersonen het eerste aanspreekpunt bij (dreigende) incidenten. De vertrouwenscontactpersonen zullen niet zelf inhoudelijk de klachten behandelen, maar zij kunnen ons de weg wijzen naar een goede oplossing. Deze vertrouwenscontactpersonen zijn op de hoogte van de mogelijkheden die er zijn om hulp te krijgen. Zij kunnen ons informeren over de procedures en mogelijk vervolgstappen of doorverwijzen naar een gespecialiseerde vertrouwenspersoon van NOC*NSF, welke getraind zijn om de inhoudelijke begeleiding te geven. De KNZB heeft twee opgeleide vertrouwenscontactpersonen met wie we contact op kunnen nemen wanneer er vragen of klachten zijn over seksuele intimidatie. Dit betreft:

Mevrouw Jorina Vergeer
Office Manager
Tel: 030 751 3228
Mob: 06 27 025 076
jorina.vergeerknzb.nl

Mevrouw Petra van den Hoek
Assistent Manager C&K
Tel: 030 751 3205
petra.van.den.hoek@knzb.nl

*Meldpunt via NOC*NSF*

NOC*NSF heeft vertrouwenspersonen en adviseurs, op wie iedereen die lid is van een sportvereniging in Nederland gratis een beroep kan doen. Er zijn vertrouwenspersonen voor slachtoffers van seksuele intimidatie, maar er zijn ook vertrouwenspersonen voor beschuldigen. Daarnaast zijn er adviseurs voor mensen die zelf geen slachtoffer zijn, maar te maken krijgen met een vermoeden, melding of klacht.

Het NOC*NSF heeft daarvoor een meldpunt seksuele intimidatie in de sport. Het meldpunt is bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 22.00 uur en op zaterdag van 12.00 tot 16.00 uur. Op zondag is er geen bereikbaarheid. Het nummer is 0900 - 202 55 90 (€ 0,10 per minuut). Hier kan men terecht kan voor eerste opvang, vragen en advies aangaande seksuele intimidatie in de sport. Het meldpunt verwijst voor verder advies en ondersteuning bij incidenten door naar de NOC*NSF poule van vertrouwenspersonen en adviseurs die regionaal ondersteuning en advies bij incidenten geeft aan zowel slachtoffers, beschuldigen als sportorganisaties.

In dit verband is het raadzaam om als vereniging ook goed na te gaan of alle vrijwilligers van de vereniging ook als lid van de vereniging staan vermeld. Immers, als zij niet als dusdanig staan aangemeld hebben zij ook geen toegang tot de vertrouwenspersoon van het NOC*NSF.

WZ&PC Purmerend zal ervoor zorgdragen dat alle vrijwilligers die aan de bandrand staan alsmede alle trainers op correcte wijze zijn aangemeld bij de KNZB zodat ook zij, net als de overige reguliere leden, recht hebben op toegang tot de vertrouwenspersoon van het NOC*NSF.

Stap 6: Aanstellingen vrijwilligers

Het is raadzaam om (nieuwe) vrijwilligers te screenen. Zedendelinquenten herken je niet aan hun uiterlijk. Vaak zijn het heel voorkomende en aardige mensen die zich binnen korte tijd onmisbaar weten te maken. Het is bekend dat plegers van seksuele intimidatie situaties opzoeken waarin gemakkelijk contact gelegd kan worden met minderjarigen. Daarbij maken ze gebruik van de welwillendheid en het vertrouwen binnen een sportvereniging.

Als sportvereniging heb je een aantal mogelijkheden om meer grip te krijgen op de mensen die actief zijn binnen je sportvereniging.

A. Kennismakingsgesprek

Indien mogelijk kun je als sportvereniging een kennismakingsgesprek voeren met potentiële vrijwilligers. Een kennismakingsgesprek is niet onbeleefd, maar laat zien dat de Organisatie de inzet van vrijwilligers serieus neemt. Vraag in het gesprek naar de motivatie van de vrijwilliger om met kinderen te willen werken, naar zijn werkervaring en referenties bij vorige organisaties.

B. Referenties checken

Een sportvereniging kan ook de achtergronden van (nieuwe) vrijwilligers controleren. Dit kan door op basis van het CV contact op te nemen met verenigingen uit het verleden waar de vrijwilliger actief is geweest. Vraag hierbij naar mensen die direct met de vrijwilliger hebben samengewerkt en vraag bij hen na of de verkregen informatie (uit het CV of gesprek) juist is. Indien de vrijwilliger niet eerder ergens als vrijwilliger werkzaam is geweest, kan de vereniging deze check niet uitvoeren.

C. Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

Een Verklaring Omtrent Gedrag is een verklaring waarbij het Ministerie van Justitie controleert of de aanvrager strafbare feiten heeft gepleegd die een risico vormen voor de functie waarvoor de verklaring wordt aangevraagd. Zo zal iemand die ooit veroordeeld is voor ontucht met minderjarigen geen VOG krijgen voor trainer/begeleider van een jeugdteam. Het feit dat iemand zo'n verklaring kan overleggen betekent niet dat iemand nooit met Justitie in aanraking is geweest.

Een VOG is een goede mogelijkheid om meer zekerheid te verkrijgen over het verleden van een (nieuwe) trainer, leider of verzorger. De VOG moet door de persoon zelf worden aangevraagd. Een VOG moet samen met de kandidaat aangevraagd worden via de website van het Ministerie van Justitie en is gratis voor vrijwilligers die werken met jeugd. WC&PC PURMEREND zal alle nieuwe maar ook alle reeds in de vereniging werkzame vrijwilligers, trainers, leiders of verzorgers vragen een VOG aan te vragen en aan het bestuur van de vereniging te overleggen.

D. Gedragsregels ondertekenen

Neem in alle contracten die je als sportvereniging afsluit met begeleiders de 'Gedragsregels begeleiders in de sport' van de georganiseerde sport op. Dit kan expliciet, maar ook door middel van een verwijzing naar het huishoudelijk reglement. Belangrijk is in ieder geval dat de ondertekenende partij kennis neemt van de gedragsregels en zich hier contractueel aan verbindt.

Voor vrijwilligers ligt dit anders: zij ondertekenen doorgaans geen contract. Om er toch voor te zorgen dat vrijwilligers op de hoogte zijn van de gedragsregels én zich hieraan houden, is het raadzaam om iedere vrijwilliger de gedragsregels te overhandigen bij de start van de werkzaamheden. Bij sommige sportbonden is het tevens een reglementaire verplichting om vrijwilligers als lid aan te melden bij de sportbond.

E. Bevragen registratiesysteem Seksuele Intimidatie

De sportvereniging kan het registratiesysteem Seksuele Intimidatie bevragen om te bezien of de kandidaat is opgenomen in het Registratiesysteem voor plegers Seksuele Intimidatie. Dit sportbrede systeem, dat goedgekeurd is door het College Bescherming

Persoonsgegevens, registreert plegers na een straf - of tuchtrechtelijke veroordeling voor een van te voren vastgestelde periode. Een aanvraag kan ingediend worden bij de gemachtigde van de KNZB. Dit registratiesysteem is goedgekeurd in de AV van NOC*NSF van 15 november 2011. Deze is vanaf 2012 in werking getreden maar het moment vanaf wanneer aanvragen kunnen worden ingediend verschilt per sportbond.

Stap 7: Informeren over beleid

Informeer iedereen die betrokken is bij je sportvereniging over het beleid omtrent seksuele intimidatie en de preventie daarvan. Zorg dat het voltallige bestuur de gemaakte afspraken kent. Stel ook leden, ouders en overig kader op de hoogte. Betrek ze waar mogelijk in de besluitvorming en zorg uiteindelijk voor heldere voorlichting over de noodzaak van preventief beleid.

Tips voor het bekendmaken van beleid en VCP:

- A. Schrijf regelmatig een stukje over sociale veiligheid, gedragsregels en de vertrouwenscontactpersoon in de nieuwsbrief die we aan onze leden verzenden.
- B. Maak het beleid en de vertrouwenscontactpersoon zichtbaar op de website.
- C. Organiseer een **informatieavond** voor ouders, trainers, bestuur en sporters.
- D. Zorg dat de vertrouwenscontactpersoon ook per **e-mail** te bereiken is voor vragen of klachten.
- E. Besteed aandacht aan sociale veiligheid, preventie van seksuele intimidatie en de vertrouwenscontactpersoon in het jaarverslag.
- F. Verspreid **brochures** binnen je sportvereniging. Je kunt gebruikmaking van het informatiemateriaal van NOC*NSF, dat je kosteloos bij deze organisatie kunt opvragen.
- G. Deel een **gadget** uit met de contactgegevens van de vertrouwenscontactpersoon, bijvoorbeeld een sticker.
- H. Maak een **brievenbus** waarin mensen briefjes kunnen stoppen met vragen, gevoelens, ervaringen.

1. Maak gebruik van social media zoals twitter, facebook of filmpjes op youtube.

Informatiemateriaal

NOC*NSF heeft vernieuwd foldermateriaal ontwikkeld voor verenigingen. Het voorlichtingsmateriaal betreft de doelgroepen jongeren, gehandicapten, ouders, trainers/coaches/begeleiders en volwassenen. In het voorlichtingsmateriaal wordt uitgelegd wat seksueel grensoverschrijdend gedrag is en welke stappen er ondernomen kunnen worden wanneer u ermee wordt geconfronteerd. Het voorlichtingsmateriaal is als **bijlage 2** bij dit beleid gevoegd en zal zo veel mogelijk onder de leden, trainers en betrokkenen worden verspreid.

Meer over dit onderwerp is te lezen op: www.watisjouwgrens.nl en www.inveiligehanden.nl

Evaluatie

Het is belangrijk om het ingevoerde beleid structureel te evalueren. WZ&PC PURMEREND zal dit doen door het beleid jaarlijks in een bestuursvergadering te bespreken. Verder zal het onderwerp ook als vast agendapunt worden besproken bij de algemene ledenvergadering. Bij de evaluatie kunnen de volgende evaluatievragen gebruikt worden:

1. Hoe ervaren de betrokkenen (VCP, bestuur, de leden en/of hun ouders) de uitvoering van het Seksuele Intimidatiebeleid?
2. Wat is goed verlopen en wat is niet zo goed verlopen?
3. Houdt iedereen zich ook na een jaar nog aan de afspraken of worden zij regelmatig geschonden?
4. Op welk punt vinden betrokkenen (VCP, bestuur, de leden en/of hun ouders) dat het opgestelde beleid bijgesteld of aangescherpt kan/moet worden?
5. Zijn de afspraken/het beleid duidelijk genoeg gecommuniceerd en welke communicatie blijft structureel nodig?

Overige maatregelen

De afgelopen jaren is er door het NOC*NSF, naast de toolkit waarop dit beleid gefundeerd is, nog een aantal andere instrumenten ontwikkeld en ingevoerd op het gebied van preventie en repressie van seksuele intimidatie.

Het betreft de volgende instrumenten:

- Instellen van een Vertrouwens Contactpersoon (VCP)
  - Opleidingsmodule Seksuele Intimidatie
  - Voorlichtingsmateriaal en advies
  - Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)
  - Meldpunt Seksuele Intimidatie en de vertrouwenspersonen
  - Het registratiesysteem plegers van Seksuele Intimidatie
- Indien nodig en gewenst kan en zal WZ&PC PURMEREND gebruik maken van de door het NOC*NSF ontwikkelde instrumenten. In het hier bovenstaande beleid staan ook reeds enkele van deze instrumenten specifiek genoemd.

Deel 2 Hoe te handelen in geval van een incident?

Op elk moment kan je als bestuur een melding of klacht over grensoverschrijdend gedrag of seksuele intimidatie krijgen. Soms zal het via de VCP lopen, maar het is ook mogelijk dat het je via via ter ore komt of dat een slachtoffer direct bij een bestuurslid aanklopt.

Het eerste wat je altijd moet doen is de melder rustig te woord staan. Ga niet te diep in op wat de melder vertelt en probeer je tijdens het gesprek een beeld te vormen over de inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.

Verwijs indien mogelijk door naar de VCP van de vereniging. Wanneer deze VCP er niet is of als deze (nog) niet is ingesteld, spreek je af binnen een dag te laten weten bij wie de aanmelder terecht kan.

Neem contact op met de VCP van de KNZB om advies in te winnen. Zorg hierbij dat de anonimiteit van het slachtoffer behouden blijft. De VCP van de KNZB helpt met inschatten van de situatie en het nemen van de juiste stappen.

De VCP (vertrouwenscontactpersoon) heeft een andere rol dan een vertrouwenspersoon. De taak van de VCP is vooral een procedureel adviserende rol. De vertrouwenspersoon speelt juist een inhoudelijk adviserende rol. Zie stap 5 van het preventief beleid hiervoor voor verdere toelichting over de rol van de VCP.

Welke stappen kun je als bestuurder nemen?

A. Er wordt een klacht ingediend of een melding gedaan

Wanneer een klacht/ melding ingediend wordt dan betekent het dat de melder aangeeft dat de Gedragsregels begeleiders in de sport' zijn overtreden. Hierbij wordt geadviseerd de volgende stappen te nemen:

1. Meld het incident geanonimiseerd bij de VCP van de KNZB. Die VCP helpt de situatie inschatten en helder te krijgen welke stappen genomen kunnen worden. Daarnaast kan er aandacht voor de zaak komen vanuit de media. De bond kan ondersteunen bij het omgaan met de pers.

2. Wat steeds parallel loopt in het hele traject is communicatie

Kies welke communicatie nodig is. Neem daarbij in overweging hoe breed bekend het incident is en hoeveel onrust het heeft opgeleverd. Bedenk wat er nodig is op welk moment: wie, hoe, wat, waarom en wanneer?

Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld:

- Betrokkenen een brief sturen.
- Een bijeenkomst organiseren.

3. Verwijs de melder door naar de VCP van de vereniging als dit nog niet gebeurd is. De VCP is voor het slachtoffer aanspreekpunt en eerste opvang. Tevens adviseert de VCP over de te nemen stappen. Zorg dat de VCP het door NOC*NSF ontwikkelde protocol, registratie- en rapportageformulier gebruikt (zie **bijlage 9 en 10**). Wanneer er (nog) geen VCP binnen de vereniging is dan attendeer je de melder op de VCP van de KNZB.

4. Bij vermoedens van strafbare feiten is het belangrijk zo snel mogelijk een informatief gesprek met de politie te voeren.
5. Zorg dat er 2 bestuurders/contactpersonen "eigenaar" worden van het probleem en de nodige acties uit gaan voeren. Bij voorkeur een man en een vrouw.
6. Spreek af dat alle communicatie via deze 2 contactpersonen loopt.
7. Zet het incident/onderwerp op de agenda van de bestuursvergadering en/of las direct een vergadering in.
8. Houd als bestuur een logboek bij van alle gebeurtenissen.
9. Isoleer het probleem door een voorlopige zwijgplicht na een melding in acht te houden voor het bestuur, de melder en eventuele anderen die op de hoogte zijn ten opzichte van derden.

Een voorlopige zwijgplicht is nodig zodat er niet meer personen bij een zaak worden betrokken dan voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Er moet worden voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als schuldig wordt bestempeld. De zwijgplicht is ook belangrijk om te zorgen dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

10. Ga na of er direct bestuurlijke maatregelen genomen moeten worden om de veiligheid binnen de sportvereniging te herstellen door contact op te nemen met de VCP van de KNZB. Let hierbij op de hiervoor geldende procedure ten aanzien van hoor en wederhoor.
11. Wanneer de melder een klacht of melding heeft ingediend bij de KNZB, zorg dan dat je contact houdt met de melder en andere betrokkenen tot het proces bij de sportbond is afgerond.
12. Bedenk aan de hand van de uitkomst van de klacht of melding wat er nodig is om de veilige sportomgeving weer te herstellen. Dit kan bijvoorbeeld op het vlak van communicatie liggen, het aanstellen van een nieuw bestuurslid zijn of het (verder) ontwikkelen van preventief beleid. Andere acties zijn ook denkbaar, afhankelijk van de context.
13. Zorg tot slot, als alles achter de rug is en de veilige sportomgeving is hersteld, dat je het proces en de communicatie daarin met betrokkenen evalueert en leg dit vast in de notulen van de bestuursvergadering. Aangezien dit een terrein is waarop niet een pasklaar antwoord is en waarin het staat of valt met de betrokken personen en de invulling van hun rol, is het sterk aan te raden deze evaluatie niet over te slaan.

B. Er wordt (nog) geen klacht ingediend of melding gedaan

Wanneer er (nog) geen klacht ingediend wordt of melding wordt gedaan, wordt het vertoonde gedrag als ongewenst ervaren maar twijfelt de melder of er een klacht/ melding moet komen of is de melder er al uit dat er geen klacht/melding moet komen. De melder zal moeten besluiten welke stappen hij/zij zelf wil nemen. Daarin geldt: 'Jouw gevoel heeft gelijk' altijd als maatstaf.

Verwijs de melder door naar de VCP van de vereniging als dit nog niet gebeurd is. De VCP is voor het slachtoffer aanspreekpunt en eerste opvang. De VCP kan samen met de melder kijken welke stappen er mogelijk zijn en welke consequenties deze hebben. Een of meerdere van de volgende maatregelen zijn dan bijvoorbeeld mogelijk:

1. Direct persoonlijk aanspreken: 'melder' gaat in gesprek met 'beschuldigde' om aan te geven wat hij/ zij als ongewenst heeft ervaren en vraagt hier rekening mee te houden.
2. Eventueel vindt dit gesprek plaats in het bijzijn van een onafhankelijk derde (niet de VCP).
3. Zorg dat de VCP het door NOC*NSF ontwikkelde protocol, registratie- en rapportageformulier gebruikt.
4. Wanneer er (nog) geen VCP binnen de vereniging is dan attendeer je de melder op de VCP van de KNZB.

Daarnaast kan het bestuur zelf handelen. Als de melder geen melding of klacht heeft ingediend zal het bestuur over de situatie horen via de rapportage van de VCP. Het bestuur kan dan de volgende stappen nemen vanuit bestuurlijke verantwoordelijkheid:

1. Bestuurslid gaat in gesprek met de 'dader' om aan te geven wat het 'slachtoffer' als ongewenst heeft ervaren en wijst op 'Hun gevoel heeft altijd gelijk'.
2. Zorg dat altijd een 3e persoon aansluit. Deze stap kan alleen gezet worden indien de melder hier toestemming voor geeft. Onder strikte voorwaarden kan het bestuur handelen zonder toestemming van de melder, zoals beschreven in het door NOC*NSF ontwikkelde protocol voor VCP's (zie bijlage 9).
3. Ga aan de slag met preventief beleid op het gebied van ongewenst gedrag. Maatregelen instellen, dan wel maatregelen nieuw leven inblazen. Stel o.a. een VCP aan en omgangsregels op en ga hierover in gesprek met trainers/ coaches/ begeleiders. Door het breder aan te pakken hou je dingen die sudderen klein.
4. Vraag de VCP van de KNZB hoe verder te handelen en welke maatregelen te nemen.
5. Kies welke communicatie nodig is afhankelijk van hoe breed bekend het is en hoeveel onrust het heeft opgeleverd. Bedenk wat er nodig is op het moment dat je een signaal binnen krijgt, dat het opgepakt wordt en na afloop ervan.

Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld:

- Betrokkenen een brief sturen.
- Een bijeenkomst organiseren.

6. Probeer het zo klein mogelijk te houden bij maatregel 1, het aanspreken van de 'dader'.
7. Zoek bij maatregel 2, het ontwikkelen van preventief beleid, juist in brede zin de communicatie op.

Beleid vastgesteld op 29 mei 2013.

Door het Bestuur van WZ&PC Purmerend,

Dhr. M.G.F. Spiekerman,
Voorzitter WZ&PC Purmerend

mw. D. Gildemeester,
Secretaris WZ&PC Purmerend

Bijlagen:

1. Intentieverklaring WZ&PC
2. Folders NOC*NSF
3. Risicoanalyse
4. Quick scan
5. Voorbeeld omgangsregels
6. Huidige WZ&PC PURMEREND omgangsregels
7. Gedragsregels
8. Functieprofiel VCP
9. Protocol voor VCP
10. Rapportageformulier VCP
11. Cursusinformatie VCP
12. Voorbeeld situaties ter bespreking

BIJLAGE

1

Intentieverklaring Preventie Seksuele Intimidatie in Sportverenigingen

Ondertekenende partij, WZ&PC-Purmerend, verklaart:

1. Dat WZ&PC-Purmerend de maximaal haalbare voorzorgsmaatregelen zal nemen binnen de vereniging om seksuele intimidatie binnen de vereniging te voorkomen. Hierbij zal specifieke aandacht worden besteed aan minderjarigen als risicogroep.

Onder de maximaal haalbare voorzorgsmaatregelen valt tenminste:

- dat het thema seksuele intimidatie wordt opgenomen in het beleid van WZ&PC Purmerend;
- dat het aan namebeleid ten aanzien van trainers/ coaches in dat beleid is vastgesteld;

- dat in het beleid staat waar leden terecht kunnen voor meldingen/ klachten! vragen (vertrouwenscontactpersoon) en wat daarvoor de procedure is;

- dat hierover zorgvuldige communicatie zal plaatsvinden richting de leden.

2. Dat WZ&PC-Purmerend ervoor zal zorgdragen dat de voorzorgsmaatregelen toepassing krijgen in de praktijk van WZ&PC-Purmerend.

3. Dat WZ&PC-Purmerend waar mogelijk actief gebruik zal maken van de methoden en materialen die door NOC*NSF en de KNZB worden uitgereikt.

4. Dat WZ&PC-Purmerend ervoor zal zorgen dat in de eigen sportvereniging besluiten zijn genomen en draagvlak is gecreëerd voor de toepassing van de maatregelen ter preventie van Seksuele Intimidatie binnen een jaar na ondertekening van deze intentieverklaring.

5. WZ&PC-Purmerend hanteert hierbij de volgende definitie van seksuele intimidatie:

'Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: enige vorm van ongewenst* verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een Seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

Onder seksuele intimidatie, zoals hiervoor vermeld, zijn mede begrepen de in de artikelen 239 t/m 250 (Titel XIV: Misdrijven tegen de zeden) van het Wetboek van Strafrecht strafbaar gestelde feiten.

*De definitie van seksuele intimidatie omvat gedragingen die als ongewenst ervaren kunnen worden. Een ervaring van een persoon is echter moeilijk te objectiveren. Het gaat in dit geval om een ervaring die valt buiten wat algemeen maatschappelijk wordt aanvaard als een normale omgangsnorm, inclusief verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

6. Het doel van de intentieverklaring is te zorgen voor een veilig klimaat binnen WZ&PC Purmerend

door seksuele intimidatie bespreekbaar te maken, alle betrokkenen bij de organisatie goed te informeren over het beleid ten aanzien van seksuele intimidatie, het risico op seksuele intimidatie zo klein mogelijk te maken en incidenten op adequate manier af te handelen.

Purmerend, 18 juli 2012
WZ&PC-Purmerend

namens de heer M. Spiekerman, voorzitter.

Het volledige beleid met alle bijlage zijn op te vragen bij het bestuur, via voorzitter@wzpc.nl